

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Rs 367682 20 Rev
Sarajevo, 04.03.2021. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Fatime Imamović, kao predsjednice vijeća, Slavice Čindrak i Snježane Malešević, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice Z. V., iz M., ul. ..., koju zastupa punomoćnik A. P., advokat iz S., protiv tužene R. B. d.d., S., ul. ..., koju zastupa punomoćnik N. A., advokat iz S., ul. ..., radi isplate potraživanja iz radnog odnosa, vrijednost spora 73.305,20 KM, odlučujući po reviziji tužene protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 367682 15 Rsž od 11.06.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 04.03.2021. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Revizija tužene se djelimično usvaja, drugostepena presuda preinačava na način da se prvostepena presuda preinačava i tužbeni zahtjev odbija u dijelu kojim je odlučeno o isplati razlike plaća sa naknadom za minuli rad u iznosu od 24.061,39 KM za period od 01.07.2010. do 30.06.2013. sa zakonskim zateznim kamatama počev od 01.07.2013. pa do isplate i uplate razlike obaveznih doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje za isti period u ukupnom iznosu od 8.020,46 KM, dok se u preostalom dijelu revizija tužene odbija. Tužiteljica je dužna tuženju nadoknaditi trošak revizijskog postupka u iznosu od 1.099,80 KM.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 367682 13 Rs od 06.05.2015. godine, obavezana je tužena da tužitelju za period od 01.07.2010. godine do 30.06.2013. godine, isplati razliku plaće sa naknadom za minuli rad u iznosu od 51.926,73 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2013. godine, pa do isplate, razliku naknade za godišnji odmor u iznosu od 4.069,56 KM, sa zateznom kamatom počev od 01.07.2013. godine, pa do isplate, za tužitelja uplati razliku obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u ukupnom iznosu od 17.308,91 KM, kao i da plati troškove parničnog postupka u iznosu od 2.832,00 KM pod prijetnjom prinudnog izvršenja u roku od 15 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 367682 15 Rsž od 11.06.2020. godine, žalba tužene je djelimično uvažena, prvostepena presuda preinačena tako da je tužena obavezana da tužiteljici za period od 01.07.2010. godine do 30.06.2013. godine, isplatiti razliku plaće sa naknadom za minuli rad u iznosu od 24.061,39 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2013. godine do isplate, na ime razlike naknade za korištenje godišnjeg odmora regres iznos od 1.063,98 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2013. godine do isplate, kao i da uplati razliku obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period od 01.07.2010. godine do 30.06.2013. godine u ukupnom iznosu od 8.020,46 KM, a sve u roku od 15 dana, dok je u preostalom dijelu preko visine dosuđenog iznosa razlike plaće, naknade za korištenje godišnjeg odmora regres i obaveznih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje tužbeni zahtjev odbijen.

Preinačena je i odluka o troškovima postupka na način da svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka.

U preostalom dijelu žalba je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužena pobija drugostepenu presudu iz razloga povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija uvaži, pobijana presuda preinači i tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti odbije, uz naknadu troškova postupka, uključujući i troškove revizije u iznosu od 1.099,80 KM ili da se ista ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Tužiteljica nije podnijela odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga iz revizije i po službenoj dužnosti, u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), revizijski sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga: Ocjenjujući dopuštenost izjavljene revizije, revizijski sud konstatuje da se na predmetni postupak primjenjuje ZPP koji je bio na snazi u vrijeme donošenja prvostepene presude (čl. 106. st. 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku²). U tom smislu kako revizija tuženog pobija drugostepenu presudu u dosuđujućem dijelu od ukupno 33.145,83 KM, znači da vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude u odnosu na reviziju tuženog je preko propisanog cenzus od 10.000,00 KM, kako je propisano čl. 237. st. 2. ZPP-a, pa je revizija tužene dozvoljena.

Revizija tužene je djelimično osnovana.

U odnosu na prigovore pogrešne primjene materijalnog prava, revizijski sud je pošao od činjenica utvrđenih u postupku:

tužena je sa tužiteljicom zaključila ugovor o radu na neodređeno vrijeme dana 21.10.2009. godine, za radno mjesto saradnik za kontrolu kreditnih zahtjeva u Mostaru-glavna filijala M. (sa bruto platom u iznosu od 1.276,17 KM, naknadom na platu, dodacima na platu i uvećanjima prema Pravilniku o radu te Pravilniku o platama i ostalim primanjima zaposlenika); aneksom ugovora o radu zaključenog 01.05.2011. godine tužiteljica je ostala na istom radnom mjestu za koje je definisana kvalifikacija VSS/VŠS/SSS i drugi uslovi, a aneks se odnosi na izmjenu da zaposleniku organizaciono pripada retail operacija, vještak finansijske struke V. L. dipl. ecc. je u svom nalazu od oktobra 2014. utvrdila visinu razlike plaća koje su isplaćene tužiteljici po ugovorima o radu plaća obračunatih prema Kolektivnom ugovoru za granu finansija F BiH za III grupu poslova (jer tužiteljica ima SŠS) i to u dvije varijante obračuna po koeficijentu 1,70 i 2,50 uz dodatak za minuli staž, te shodno tom utvrđenju i razliku doprinosa za PIO za cijeli sporni period i regres za sporni period od 01.07.2010. do 30.06.2013. godine.

Tužiteljica je na glavnoj raspravi održanoj dana 15.12.2014. godine precizirala tužbeni zahtjev potražujući obračun razlike plaća sa minulim radom u visini koje je vještak utvrdio primjenom koeficijenta 2,50, to jeste ukupan iznos od 51.926,73 KM sa zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe, zatim razliku naknadu za godišnji odmor prema tri njene prosječne plaće za isti period u ukupnom iznosu od 4.069,56 KM i razliku uplate doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje za sporni period u ukupnom iznos od 17.308,91 KM.

¹ Službene novine F BiH, br. 53/03, 73/05 i 19/06;

² Službene novine FBiH, br. 98/15;

Tužena osporava tužbeni zahtjev u cijelosti iz razloga što su plaće i naknade isplaćivane tužitelju prema ugovoru o radu i Pravilniku o plaćama i naknadama, da se GKU iz 2000. godine ne može primjeniti na nju, jer nije dala saglasnost na potpisivanje tog akta, a da se osim toga taj ugovor primjenjuje samo na članove sindikata, što tužiteljica nije dokazala, da je tužena zaključila svoj granski kolektivni ugovor 14.12.2010. godine, kojim su definisana minimalna prava, koji je u međuvremenu otkazan, te je osporila preinačenje tužbe i istakla prigovor zastare potraživanja.

Prvostepeni sud u cijelosti udovoljava tužbenom zahtjevom tužitelja preciziranom u toku postupka i dosuđuje razliku plaća sa minulim stažom obračunatih po kolektivnom ugovoru za granu finansija za poslove koji spadaju u III grupu a po koeficijentu 2,50.

Drugostepeni sud prihvata stav da poslovi tužiteljice spadaju u III grupu složenosti po GKU iz 2000 god. ali dosuđuje tužiteljici razliku plaća utvrđnom prema nalazu vještaka finansijske struke obračunatu po minimalnom koeficijentu 1,75 za tu grupu složenosti poslova i shodno tome razliku doprinosa za PIO, a u preostalom dijelu zahtjev tužiteljice odbija. Shodno tako obračunatoj plaći drugostepeni sud dosuđuje i razliku naknade za korištenje godišnjeg odmora u iznosu od 1.063,98 KM sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe pa do isplate.

Ocjenjujući primjenu kolektivnih ugovora, koji tužena u ovom postupku osporava, valja naglasiti slijedeće:

Prema čl. 2. st. 2. i 3. Općeg Kolektivnog ugovora za teritoriju Federacije BiH³ (dalje OKU iz 2005 god.) kolektivni ugovor je obavezujući i važi za sve poslodavce bez obzira na strukturu kapitala (...), kao i da samostalni sindikat za područja djelatnosti zaključuju kolektivne ugovore (...).

Tačno je da je Kolektivni ugovor za granu finansija⁴ (dalje GKU iz 2000. god.) donijet u skladu sa Općim kolektivnim ugovorom za teritoriju Federacije BiH⁵ (dalje OKU iz 2000 god.) i Zakonom o radu⁶, kao i da je čl. 2. st. 2. OKU iz 2000 god. propisano pravo zaposlenika i poslodavaca da sva ostala prava (osim onih u st. 1.) urede kolektivnim ugovorima grana i djelatnosti sukladno s njihovim radnim i proizvodnim specifičnostima, kao i da se taj ugovor primjenjuje na finansijske organizacije (poslodavce) koji imaju šifru djelatnosti grupacije finansija, odnosno na zaposlenike koji su članovi Sindikata.

Tužena u postupku nije dokazala da ne spada u ovu grupu poslodavaca, pa su stoga pravilno nižestepeni sudovi zaključili da je predmetni GKU za granu finansija primjenjiv na konkretan slučaj, sve do novog GKU za granu finansija⁷ zaključenog tek 2014. god.

Međutim, osnovano revizija tuženog ukazuje da tužiteljica nije dokazala kojoj grupi poslova pripadaju poslovi stručnog saradnika za kontrolu kreditnih zahtjeva fizičkih lica, koje je u spornom periodu obavljala po ugovoru o radu od 21.10.2009. god. i aneksu ugovora o radu od 01.05.2011. godine, jer se potraživanja odnose za taj period.

Drugostepeni sud je na osnovu nalaza vještaka, koji je vršio obračun razlike plaća i doprinosa za PIO na osnovu školske spreme koju tužiteljica ima tj. SSS spreme, poslove koje je obavljala po oba ugovora o radu vrši izračun za III grupu poslova iz GKU za granu finansija, za koju je

³ Službene novine FBiH br. 54/05;

⁴ Službene novine FBiH br. 48/2000;

⁵ Službene novine FBiH br. 19/2000;

⁶ Službene novine FBiH br. 43/99, 32/00 i 29/03;

⁷ Službene novine FBiH br. 29/14;

zaista propisan IV stepen obrazovanja, i to po najnižem koeficijentu 1,70, metodom obračuna da je prosjek plaća u Federaciji uvećala sa tim koeficijentima (u dvije varijante) i dodajući procenete za minuli staž za različite periode od 16,80% (za 2010. godinu) do 18,60% (za 2013. godinu) i na taj način dosudio ukupnu razlika plaća sa minulim stažom od 24.061,39 KM i razliku doprinosa za PIO od 8.020,46 KM. Razlika naknade za regres dosuđena je po članu 31. stav 2. u visini od 70% prosječne plaće koju je tužiteljica ostvarivala u prethodna tri mjeseca, to jeste ukupan iznos od 1.063,98 KM.

Međutim, imajući u vidu činjenicu da GKU za granu finansija u odredbi čl. 26. st. 1. propisuje da se sva radna mjesta razvrstavaju po grupama složenosti poslova, te njihovoj vrsti i značaju, a da je stavom 2 istog člana propisan samo minimalni koeficijent za više grupa poslova (VI grupa i ostale grupe), sa kriterijem najmanje stručne spreme, proizilazi da se propisana norma nije mogla primjeniti na obračun razlike plaća (a time i doprinosa za PIO) bez razvrstavanja poslova po složenosti, te njihovoj vrsti i značaju, što je mogao izvršiti samo tuženi kao poslodavac svojim aktima.

Sudovi nemaju ovlaštenje da vrše razvrstavanje poslova po grupama složenosti, u smislu čl. 26. GKU za oblast finansija, i to samo po kriteriju školske spreme, što najbolje potvrđuje činjenica da je za poslove koje je tužiteljica obavljala- viši stručni saradnik za kasnu naplatu potraživanja i recoveri od fizičkih lica, predviđena i VSS, VŠS i SSS.

Stoga je osnovan prigovor revizije tuženog da tužiteljica u postupku nije dokazala da poslovi koje je obavljala u spornom periodu spadaju u III grupu poslova iz čl. 26. st. 2. GKU za granu finansija, pa je revizija usvojena drugostepena presuda preinačena primjenom čl. 250. st. 1. ZPP-a, sve kako je u izreci ove presude navedeno.

Tužiteljica je uspjela sa manjim dijelom svog zahtjeva, a kako je tuženikova revizija osnovana, to je revizijski sud na teret tužiteljice dosudio troškove sastava revizije u iznosu od 1.099,80 KM.

Predsjednica vijeća
Fatima Imamović, s.r.